

Båtforeninger og marinaer/opplagsplasser

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 14.09.2011

Vår ref.: 2011/1472

Deres ref.:

Saksbehandler: Jon Fonnlid Larsen, telefon: 22573573

Viktige tiltak for å hindre forurensning i småbåthavner

Miljøprøver fra småbåthavner har vist at bunnstoff og andre miljøgifter forurenser både grunnen på land i havnene og sjøbunnen utenfor. De som driver småbåthavner har en plikt til å sørge for at virksomheten ikke skader miljøet. Vi understreker at det haster å få på plass systemer som sikrer at kjemikalier og farlig avfall håndteres miljømessig forsvarlig, der det ikke allerede er tilfelle.

Småbåthavner bør også være oppmerksom på at det kan bli nødvendig å stille krav om opprydding i grunnen på de mest forurensede opplagsplassene på land. I slike tilfeller kan eierne av småbåthavner pådra seg store oppryddingskostnader.

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) har gjennomført en undersøkelse av forurensning i 13 småbåthavner av ulik størrelse og spredt over hele landet. Miljøprøvene er tatt i spylevannskummer, i sedimentene i sjøen og i grunnen på land. Slammet i fire av sju spylevannskummer er så forurenset at det må håndteres som farlig avfall og leveres til godkjent mottak. Også på opplagsplassene og i sjøbunnen i de fleste havnene ble det dessverre funnet til dels høye nivåer av miljøgifter. Det er grunn til å tro at denne undersøkelsen er representativ og at forholdene er tilsvarende i andre småbåthavner. Dette er bekymringsfullt, fordi miljøgifter i jord og sjøbunn sakte men sikkert vil lekke ut og komme over i næringskjeden til dyr og mennesker.

Den viktigste kilden til forurensning er spyling og vedlikehold av skrog. Partikler fra skrogene kan inneholde høye konsentrasjoner av flere tungmetaller og organiske miljøgifter som tjærestoffer, tinnorganiske forbindelser og PCB. Flere av disse stoffene har vært forbudt i produkter i flere år, for eksempel TBT.

I mange fjorder blir det i dag ryddet opp i forurensede sedimenter. Denne oppryddingen bidrar til å fjerne miljøgifter. Før vi setter i gang opprydding i forurensede sedimenter på

sjøbunnen, er det viktig å hindre ny tilførsel av miljøgifter fra land. Det kan bli nødvendig å stille krav om opprydding i grunnen på de mest forurensede opplagsplassene på land. I slike tilfeller kan eierne av småbåthavner pådra seg store oppryddingskostnader. Det gjelder både private virksomheter som driver marina og eierne av grunnen hvor det drives småbåthavner. For å hindre enda mer spredning av miljøgifter og redusere sannsynligheten for at vi må pålegge kostbare oppryddingstiltak, må ny tilførsel av miljøgifter til grunnen stanses.

Etter forurensningslovens generelle krav har båthavner plikt til å sørge for at kjemikalier og farlig avfall håndteres miljømessig forsvarlig og til å sørge for at virksomheten ikke skader miljøet. Dette innebærer at havnene må sørge for at det finnes praktiske innretninger som gjør at brukerne kan levere kjemikalierester, bunnstoffrester, batterier, spillolje etc. på plassen. Det er også viktig at så mye som mulig av bunnstoffet som fjernes fra skrogene samles opp.

Klif vil i større grad prioritere arbeidet med småbåthavner i fremtiden, og som et ledd i dette arbeidet vil vi vurdere å gjennomføre en tilsynsaksjon i 2012, sammen med fylkesmennene.

Viktige tiltak som kan redusere forurensningen:

- sette opp beholdere for ulike typer farlig avfall. Beholderne skal være godt merket, sikret mot uvedkommende og lett tilgjengelig for brukerne. Ta kontakt med et avfallsselskap for hjelp
- skaffe slipemaskiner med støvsuger for sliping av skrog og duker til å dekke grunnen ved skraping av bunnstoff
- dersom det er fast dekke, bør så mye som mulig av det avskrapte bunnstoffet samles opp og legges i beholder for farlig avfall
- hvis det ikke allerede finnes, starte planlegging av å etablere fast dekke (asfalt/betong) med oppsamling av partikler (for eksempel sandfangskum) der hvor det foregår avspyling av bunnstoff. Spylevann bør ikke gå rett til grunn eller sjø uten at partikler fanges opp
- fastslå i vedtektene at båteierne har plikt til å samle opp bunnstoff etc., og håndtere avfall i samsvar med marinaens innsamlingsopplegg
- ha en god dialog med båteierne og forklare hvorfor miljøtiltak er nødvendig
- sørge for god kapasitet til å ta i mot avfallet i høysesongen
- henge opp synlige plakater som informerer om hvordan avfallet skal håndteres

Ved utvidelser og nyetablering anbefales det sterkt å etablere fast dekke som er tilpasset størrelsen på havna. På steder med mange båttopptak og spyling av båtskrogene vil det ofte være nødvendig å etablere spylevannskummer der partikler med miljøgifter festet til seg kan falle til bunnen, før spylevannet slippes ut i sjøen. Disse tiltakene vil bidra til å unngå forurensning til grunn og sedimenter, og dermed hindre senere dyre oppryddingstiltak.

De aller farligste bunnstoffene til båter har blitt forbudt. Det arbeides videre med regulering av bruk av farlige stoffer til dette formålet. En ny godkjenningsordning for alle

bunnstoffer til bruk på båter er underveis i EU og Norge. I vurderingene som vil ligge til grunn for godkjenningene, vil miljøeffekter i marinaer og småbåthavner være en av de kritiske faktorene. Resultatet vil bli bruk av mindre skadelige bunnstoff

Typen avfall som skal sorteres og tas hånd om

- spillolje, motoroljer og smøreoljer (bør holdes atskilt fra olje med vann, så blir det billigere å levere på grunn av refusjonsordning)
- oljeforurenset masse og vann med olje-/dieselrester, for eksempel fra bunnen av båter
- oljefilter, bensinfilter og dieselfilter
- blandet drivstoff
- blybatterier
- andre batterier
- malingsrester, løsemidler, fugemasser, avskrapet bunnstoff, filler og koster med maling/bunnstoff
- spraybokser
- elektrisk- og elektronisk utstyr (såkalt EE-avfall)

Dersom båtforeningen/marinaen er en virksomhet (organisasjonsnummer), har den en plikt til å deklarerer farlig avfall. Det vil si at det skal fylles ut et skjema med leverte avfallstyper og mengder. Dette kan de som henter avfallet hjelpe til med. Farlig avfall skal samles inn av en virksomhet med tillatelse.

For næringsdrivende og organisasjoner er det viktig å huske at det er mye billigere å levere sortert avfall enn blandet avfall til avfallsmottak. En god avfallshåndtering behøver ikke koste mye. Vi er overbevist om at de fleste båtøiere ønsker å ha båten sin i en ren havn med rent vann, og vil gjøre sitt for ikke å spre miljøgifter som seinere kan havne i maten de selv spiser.

Med hilsen

Marit Kjeldby
avdelingsdirektør

Pål Spillum
seksjonssjef

*Kopi til: Alle fylkesmennene
 Alle kommunene
 Kongelig Norsk Båtforbund
 Oslofjorden Båteierunion - OBU
 Norges Seilforbund*

Lenker:

<http://www.klif.no/no/Aktuelt/Nyheter/2006/Mai-2006/Batliv--en-ren-glede/>

<http://renmarina.no/>

<http://www.klif.no/no/Aktuelt/Nyheter/2011/Mars-2011/Mange-smabathavner-er-forurenset/?cid=36636>

<http://www.erdetfarlig.no/>

<http://regelhjelp.no/>